

VÁLHAT-E UKRAJNÁBÓL
UGRÓDESZKA AZ EURÓPAI UNIÓBA
TARTÓ ILLEGÁLIS MIGRÁNSOK
SZÁMÁRA?

Migrációkutató Intézet

Gyorselemzések

Sayfo Omar

2022/5

2022.04.11.

Gyorselemzések 2022/5

VÁLHAT-E A HÁBORÚS UKRAJNÁBÓL UGRÓDESZKA AZ EURÓPAI UNIÓBA TARTÓ ILLEGÁLIS MIGRÁNSOK SZÁMÁRA?

Az Európai Unió országai állampolgárságra való tekintet nélkül nyitották meg kapuikat az Ukrajnából érkező menekültek előtt. Az országban azonban a háború előtt több tízezer illegális migráns tartózkodott, különböző jogcímeiken pedig afrikai, közel-keleti és ázsiai országok polgárainak további tízezrei éltek itt. Ezzel a magyar közvélemény is szembesült, amikor a harcok kezdetén a hazánkba érkező menekültek között is feltűntek nem európai származású emberek. Többségük mára hazautazott vagy Nyugat-Európába vette az irányt. Eközben a fokozott ellenőrzés miatt a Balkánon és a Földközi-tengeren keresztül egyre nehezebb illegálisan belépni az Európai Unió területére. Nem indokolatlan tehát a következtetés, hogy az embercsempész-hálózatokban felmerülhet a gondolat: próbálják meg kihasználni az Ukrajnából érkezők számára meghirdetett nyitott kapuk politikáját. A Migrációkutató Intézet gyorselemzésében azt vizsgálja, hogy másfél hónappal a konfliktus kirobbanása után látszik-e esély arra, hogy a háborús Ukrajna az illegális migráció tranzitországává váljon?

Harmadik országok állampolgárai Ukrajnában

Az Európai Unió és Ukrajna 2010-ben kötöttek megállapodást, melynek értelmében Kijev visszafogadja a területéről az Európai Unióba belépő harmadik országbeli illegális bevándorlókat, amiért cserébe Brüsszel anyagi forrásokat biztosít az ukrán államnak.¹ Kijev energiáit azonban most leköti a háború, az ukrán hatóságoknak pedig nincs kapacitásuk a kiáramlók tökéletes ellenőrzésére.

Az országban három befogadóközpontot működtetnek EU-s pénzből, ahol a határokon elfogott illegális migránsokat őrzik. Ezek közül eddig a Chernihiv-ben lévő állomást ürítették ki a harcok miatt, a Zhuravychi és

---

¹ HRW 2010.

Gyorselemzések 2022/5

Mykolaiv városaiban lévők viszont máig működnek. Az ezekben tartózkodó emberek száma nem haladja meg a néhány százat.²

Az országban tartózkodó illegális bevándorlók valós száma azonban ennél jóval nagyobb: 2019-ben minimális becslések szerint 37 700, maximális becslések szerint 60 900 illegális migráns tartózkodott Ukrajnában.³ Többségük turistaként vagy diákként érkezett, majd vízumja lejárt után is ott maradt. Ők jellemzően az ország nagyobb városaiban, Kijevben, Odesszában és Kharkivben éltek, melyek mára háborús frontokká váltak. Okszerű ezért a következtetés, hogy a helyi lakosság mellett az illegális migránsok is elmenekültek azokból. Reális esélye van annak, hogy sokan közülük Nyugat-Európába távoztak vagy készülnek távozni. Persze nem mindenhol fogadják őket tárt karokkal: lengyel rendőrségi közlések szerint a konfliktus első heteiben 125 olyan Ukrajnából érkező harmadik országbeli állampolgárt szállítottak zárt befogadóintézményekbe, akik nem tudták igazolni személyazonosságukat.⁴ Hasonló értesülések érkeztek Észtsországból is.⁵ A feltartóztatottak azonban valószínűleg csak töredékét teszik ki azoknak a migránsoknak, akik beléptek az Európai Unió területére.

Az illegálisan ott tartózkodók mellett Ukrajnában a háború előtt hivatalosan 16 ezer afrikai⁶ és tízezer arab országokból érkezett diák tanult, akiket az európai átlagnál olcsóbb tandíj és megélhetés vonzott az országba.⁷ A harcok kirobbanásakor ők elsősorban Lengyelország és Magyarország felé vették az irányt, ahonnan – szinte kivétel nélkül – haza, illetve Nyugat-Európába utaztak tovább. Mindebben külső kérésre a magyar Külgazdasági és Külügyminisztérium is segítséget nyújtott. Mivel ők jellemzően országaik tehetősebb, privilegizált társadalmi csoportjaiból kerülnek ki, elhanyagolható az esélye annak, hogy illegálisan próbáljanak meg Európában maradni.

Nyugati országokból egyelőre nem állnak rendelkezésre adatok az Ukrajnából érkezők állampolgársági megoszlásáról. Nem hivatalos adatok egyedül Franciaországtól érkeztek, ahol lapértesülések szerint az Ukrajnából érkező (március 8-án ötezer) menekültnek 30 százaléka volt egyéb országok állampolgára, ezen belül 7,5% algériai, 3,5% elefántcsontparti, 3,5% marokkói, 2,4% indiai, 2% kongói, 1,5% kameruni, 1% pakisztáni, ami mellett akadtak nigériaiak, ghánaiak és angolaiak is.⁸

² RELIEFWEB 2022.

³ IOM 2019.

⁴ WYDARZENIA 2022.

⁵ INDEPENDENT 2022.

⁶ BBC 2022.

⁷ FRANCE24 2022.

⁸ LE FIGARO 2022.

Gyorselemzések 2022/5

Ukrajna mint potenciális tranzitország

Miközben az Ukrajnában tartózkodó illegális migránsok valószínűleg Nyugat-Európába távoztak/távoznak, az egyelőre nem látszik valószínűnek, hogy Ukrajnát a jelenleg még Európán kívül tartózkodó migránsok ugródeszkaként használják az Unió területére való bejutáshoz. Szemben Fehéroroszországgal, amely 2021 végén a Lengyelországgal folytatott politikai harcai eszközeként a Közel-Keletről reptetett be migránsokat, akik aztán szárazföldön próbáltak továbbjutni, Ukrajna egyetlen jelentős illegális migráns-kibocsájtó afrikai vagy közel-keleti ország polgárai számára sem kínál vízummentes belépést. Mivel Volodimir Zelenskij kormánya erősen ki van szolgáltatva az Európai Unió és a NATO tagországainak támogatásának, ebben változás aligha várható. Február 24-én Ukrajna lezárta légterét a polgári közlekedés előtt, így az országba távolabbi kiindulási pontokról nem is lehet beutazni. Szárazföldön sem egyszerű a bejutás. Az esetlegesen Oroszország felől érkezőknek háborús frontokon kellene átjutniuk, ami kevésbé vonzó alternatíva. A szomszédos Moldovának pedig az ukránhoz hasonlóan szigorú a vízumpolitikája, így jelenleg nem adottak a feltételei annak, hogy Európán kívüli migránsok előbb Kisinyovba repüljenek, majd onnan induljanak tovább Ukrajnán át Nyugat-Európába.

Annak ugyanakkor reális esélye van, hogy a 2021 novemberi migránsválságot követően Fehéroroszországban rekedt, becslések szerint 7 000 migráns közül sokan kihasználják az alkalmat és megpróbáljanak előbb Ukrajnába, majd onnan Lengyelországba, Szlovákiába vagy Magyarországra jutni. A Fehéroroszországba irányuló utánpótlás a korábban meghozott európai intézkedéseknek köszönhetően azonban elapadt.⁹ Arra viszont van esély, hogy Szerbiában tartózkodó migránsok tömegesen próbáljanak átjutni Romániába, ahol aztán az őket igazoltató hatósági személyeknek azt állítják majd, hogy Ukrajnából érkeztek. A Migrációkutató Intézet a témában interjút készített a hármashatáron szolgálatot teljesítő hatósági személyekkel, akiknek egybehangzó állítása szerint eddig kis számban ugyan, de már találkoztak olyan, nem európai országokból származó migránsokkal, akik Románia felől illegálisan átlépve a határt azt állították, hogy Ukrajna felől érkeztek, de ezt nem tudták hivatalos okmányokkal igazolni. Ők azt állították, azért kerülték meg a román hatóságokat, mert az a hír terjedt el a közösségi médiában, hogy a román hatóságok papírok nélkül nem engedik át őket.

Miközben kevésbé valószínű, hogy a háborús Ukrajna rövidtávon tömegek számára váljon tranzitországgá, a konfliktust kísérő propagandaháborúban ennek ellenkezője is megjelent. Mikor a nemzetközi sajtót megjárta a hír, hogy Szíriában 40 ezer férfi jelentkezett önként, hogy zsoldosként harcoljon Oroszország mellett, Moszkva

---

⁹ MKI 2021.

Gyorselemzések 2022/5

pedig napi 300 szírt készül az ukrán frontokra szállítani, a kijevi védelmi minisztérium Facebook oldalán közölte állítólagos értesüléseit, melyek szerint a szóban forgó szírek célja az, hogy Ukrajnából illegálisan az Európai Unió területére jussanak.¹⁰ Indiában a hindu nacionalista kormányzathoz közeli hírforrások kiemelten kezelték a hírt, hogy az Ukrajnából Romániába menekülő pakisztáni diákok közül három ismeretlen helyre távozott a szállodájából és kihangsúlyozták, hogy az eset miatt „megkondultak a vészharangok” Európa-szerte, mivel a pakisztáni bevándorlók jól ismertek bűnözői életmódjukról és terrorcselekményekben való részvételükről.¹¹

Migráció az internetes aktivitás tükrében

A Migrációkutató Intézet számos zárt és nyilvános Facebook-csoportot és egyéb arab nyelvű közösségi médiafelületet követ, ahol embercsempészek kínálják szolgáltatásaikat, illetve migránsok osztják meg egymással tapasztalataikat. Ezekben egyelőre nincs nyoma annak, hogy a helyzetet kihasználva az embercsempészek ukrainai utakat kínálnának. Arra sincs jel, hogy migránsok csoportjai csempészek nélkül, önállóan vágnának neki a háborús országnak.

A válság kitörését követő hétben több, profilja alapján tunéziai és szíriai állampolgár érdeklődött a fórumokon, hogy van-e tapasztalata más csoporttagoknak Ukrajnán keresztül történő utazás terén. Az ezekre érkezett válaszok határozottan lebeszéltek a kérdezőket arról, hogy a háborús övezeten próbáljanak meg átjutni. Volt ugyanakkor olyan, profilja alapján Romániában élő, korábban hazánkban tanuló hozzászóló, aki felvilágosította a kérdezőket arról, hogy Románia és Magyarország állampolgárságra való tekintet nélkül átengedi az Ukrajnából menekülőket, sőt, Magyarország ingyenesen elérhetővé teszi számukra a belföldi utazást is. Azóta azonban nincs nyoma annak, hogy lettek volna olyanok, akik éltek a lehetőséggel.

Összegzés

A háború előtt Ukrajnában több tízezer illegális bevándorló élt, akiknek egy jelentős része mára valószínűleg Nyugat-Európába távozott. A háborús országba bejutni azonban földrajzi adottságok miatt nehéz, biztonsági okokból pedig kockázatos. Egyelőre ezért nincsenek arra utaló jelek, hogy az embercsempész hálózatok, illetve az útjukat maguknak szervező migránsok tömegesen próbálnának meg Ukrajna felől bejutni az Európai Unió területére, kihasználva, hogy az országok állampolgárságra való tekintet nélkül nyitották meg kapuikat a háborús

---

¹⁰ FACEBOOK 2022.

¹¹ ANI 2022.

Gyorselemzések 2022/5

országból érkezők előtt. Várható ugyanakkor, amire akadnak már most is jelek, hogy kisebb, nagyobb csoportok Románia felől próbáljanak szerencsét, majd ott azt állítsák, hogy Ukrajnából érkeztek.

Felhasznált források:

ANI (2022): Ukraine crisis could trigger Pakistani migrants to EU: Report. 2022.03.11. Forrás: <https://www.aninews.in/news/world/europe/ukraine-crisis-could-trigger-pakistani-migrants-to-eu-report20220311204529/> (Megtekintve: 2022.04.07.)

BBC (2022): Ukraine war: What next for the African students who fled?. 2021.03.30. Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-africa-60899738> (Megtekintve: 2022.04.07.)

FACEBOOK (2022): <https://www.facebook.com/DefenceIntelligenceofUkraine/posts/272485005062927> (Megtekintve: 2022.04.07.)

FRANCE24 (2022): Arab students stranded in Ukraine desperate to go home. 2022.02.27. Forrás: <https://www.france24.com/en/live-news/20220227-arab-students-stranded-in-ukraine-desperate-to-go-home> (Megtekintve: 2022.04.07.)

HRW (2010): Buffeted in the Borderland. 2010.12.16. Forrás: https://www.hrw.org/report/2010/12/16/buffed-in-the-borderland/treatment-asylum-seekers-and-migrants-ukraine#_ftn151 (Megtekintve: 2022.04.07.)

INDEPENDENT (2022): Non-white refugees fleeing Ukraine detained in EU immigration facilities. 2022.03.23. Forrás: <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-refugees-detention-international-students-b2041310.html> (Megtekintve: 2022.04.07.)

IOM (2019): Irregular Migrants in Ukraine. Forrás: https://iom.org.ua/sites/default/files/irregular_migrants_in_ukraine_eng.pdf (Megtekintve: 2022.04.07.)

LE FIGARO (2022): Guerre en Ukraine: un non-Ukrainien sur trois parmi les réfugiés en France. 2022.03.08. Forrás: <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/guerre-en-ukraine-un-non-ukrainien-sur-trois-parmi-les-refugies-en-france-20220308> (Megtekintve: 2022.04.07.)

Gyorselemzések 2022/5

MKI (2021): Felénk veszik az irányt? – A Fehéroroszországban rekedt migránsok sorsa. 2021.11.29. Forrás:

[https://www.migraciokutato.hu/wp-](https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/11/20211129_MKI_GYORSELEMZES_2021_18_sayfo_omar_felenk_veszik_az_iranyt_a_feheroroszorszagban_rekedt_migransok_sorsa.pdf)

[content/uploads/2021/11/20211129_MKI_GYORSELEMZES_2021_18_sayfo_omar_felenk_veszik_az_iranyt_a_feheroroszorszagban_rekedt_migransok_sorsa.pdf](https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/11/20211129_MKI_GYORSELEMZES_2021_18_sayfo_omar_felenk_veszik_az_iranyt_a_feheroroszorszagban_rekedt_migransok_sorsa.pdf) (Megtekintve: 2022.04.07.)

RELIEFWEB (2022): Migrants, Asylum Seekers Locked Up in Ukraine. 2022.04.04. Forrás:

<https://reliefweb.int/report/ukraine/migrants-asylum-seekers-locked-ukraine> (Megtekintve: 2022.04.07.)

WYDARZENIA (2022): Wśród zatrzymanych na granicy poszukiwana w związku z działalnością terrorystyczną.

2022.03.20. Forrás: [https://www.rp.pl/przestepczosc/art35899761-wsrod-zatrzymanych-na-granicy-](https://www.rp.pl/przestepczosc/art35899761-wsrod-zatrzymanych-na-granicy-poszukiwana-w-zwiazku-z-dzialalnoscia-terrorystyczna)

[poszukiwana-w-zwiazku-z-dzialalnoscia-terrorystyczna](https://www.rp.pl/przestepczosc/art35899761-wsrod-zatrzymanych-na-granicy-poszukiwana-w-zwiazku-z-dzialalnoscia-terrorystyczna) (Megtekintve: 2022.04.07.)

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155.

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

© Sayfo Omar, 2022

© Migrációkutató Intézet, 2022

Sorszám: 2022/5